

Predmet C-606/21**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98. stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

30. rujna 2021.

Sud koji je uputio zahtjev:

Cour d'appel de Paris (Francuska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

17. rujna 2021.

Žalitelj u predmetnom žalbenom postupku, prvotno tuženik, žalitelj u prvotnom žalbenom postupku, druga stranka u kasacijskom postupku:

Doctipharma SAS

Druga stranka u predmetnom žalbenom postupku, prvotno tužitelj, druga stranka u prvotnom žalbenom postupku, žalitelj u kasacijskom postupku:

Union des Groupements de pharmaciens d'officine (UDGPO)

Uz sudjelovanje:

Pictime SAS koji posluje pod nazivom „Coreyre”

1. Predmet i podaci o sporu:

- 1 Društvo Doctipharma izradilo je internetsku stranicu „www.doctipharma.fr”, koja je smještena na poslužitelju društva Pictime, na kojoj internetski korisnici mogu sa stranica ljekarni na sljedeći način kupovati farmaceutske proizvode i lijekove koji se prodaju bez recepta: internetski korisnik popunjava obrazac koji mu omogućuje da izradi korisnički račun, u kojem pruža osobne podatke na temelju kojih ga se može identificirati i koji mu mogu olakšati pristup stranicama ljekarnika po njegovu izboru. Prilikom stvaranja tog računa mora se odrediti ljekarnik od kojeg će kupovati i s kojim će povezati svoj račun. Na stranici *www.doctipharma.fr* nude se lijekovi koji se izdaju bez recepta u obliku unaprijed unesenog kataloga iz kojeg ih kupac može odabrati za narudžbu. Na taj način bilo koja osoba može naručiti lijekove jer se lijekovi koji se izdaju bez recepta i koje ljekarne nude

prikazuju na stranici *www.doctipharma.fr* u obliku asortimanâ proizvoda s cijenom te se s te stranice narudžbe prenose ljekarnicima čije su pak stranice na njoj smještene. Plaćanje prodajne cijene izvršava se u jedinstvenom sustavu za plaćanje kojim se, posredstvom namjenskog računa, koriste sve ljekarne. Narudžbe se završavaju sljedećom porukom: „Hvala na narudžbi. Vaša narudžba br. [...] u iznosu od [...] eura proslijeđena je ljekarnicima. Primit ćete poruku s potvrdom o dovršetku vaše narudžbe na svoj račun i na adresu *H_pignerol@gmail.com* u najkraćem mogućem roku”.

- 2 Union des Groupements de pharmaciens d’officine (Udruga grupacija ljekarnika, Francuska, u daljnjem tekstu: UDGPO) tvrdi da internetska prodaja, koju društvo Doctipharma nudi ljekarnama, društvu Doctipharma omogućuje sudjelovanje u elektroničkoj trgovini lijekovima a da ono pritom nema status ljekarnika. UDGPO smatra da su te djelatnosti prodaje društva Doctipharma nezakonite i zahtijeva njihov prestanak.
- 3 Presudom od 31. svibnja 2016. tribunal de commerce de Nanterre (Trgovački sud u Nanterreu, Francuska) naveo je da je stranica *www.doctipharma.fr* nezakonito prodavala lijekove te je u biti naložio društvu Doctipharma da prekine elektroničku trgovinu lijekovima na toj stranici.
- 4 Društvo Doctipharma pokrenulo je postupak pred Cour d’appel de Versailles (Žalbeni sud u Versaillesu, Francuska) koji je tu odluku ukinuo presudom od 12. prosinca 2017. (<https://www.legifrance.gouv.fr/juri/id/JURITEXT000036352460>). Cour d’appel de Versailles (Žalbeni sud u Versaillesu) smatrao je da je stranica *www.doctipharma.fr* bila zakonita uz obrazloženje da su narudžbe lijekova internetskih korisnika, koje su se izvršavale samo na platformi koju je društvo Doctipharma uspostavilo kao tehničku podršku stranicama ljekarnika, zapimali sami ljekarnici a da pritom to društvo nije posredovalo na neki drugi način u njihovoj obradi, s obzirom na to da sporna stranica omogućuje izravno povezivanje kupaca i ljekarnika.
- 5 Presudom od 19. lipnja 2019. (ECLI:FR:CCASS:2019:CO00586), Cour de cassation (Kasacijski sud, Francuska) ukinuo je presudu Coura d’appel de Versailles (Žalbeni sud u Versaillesu) i uputio predmet Couru d’appel de Paris (Žalbeni sud u Parizu, Francuska). Izjavom od 19. kolovoza 2019. društvo Doctipharma pokrenulo je predmet pred sudom koji je uputio zahtjev.

2. Predmetne odredbe:

A. *Pravo Unije*

Direktiva 2001/83/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. studenoga 2001. o zakoniku Zajednice o lijekovima za humanu primjenu (kako je izmijenjena Direktivom 2011/62/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2011. o izmjeni Direktive 2001/83/EZ o zakoniku Zajednice koji se odnosi na lijekove za primjenu kod ljudi, u svrhu prevencije unosa krivotvorenih lijekova u legalni opskrbeni lanac) (u daljnjem tekstu: Direktiva o lijekovima za humanu primjenu):

6 Člankom 85.c određuje se:

„1. Ne dovodeći u pitanje nacionalno zakonodavstvo kojim se zabranjuje nuđenje na prodaju lijekova na recept na daljinu putem usluge informacijskog društva, države članice osiguravaju da se lijekovi nude na prodaju na daljinu putem usluga informacijskog društva kako je utvrđeno Direktivom 98/34/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. lipnja 1998. o utvrđivanju postupka osiguravanja informacija u području tehničkih normi i propisa te pravila o uslugama informacijskog društva pod sljedećim uvjetima:

[...]

2. Države članice mogu na svom državnom području same odrediti uvjete, opravdane zaštitom javnog zdravlja, za maloprodaju lijekova na daljinu koji se nude putem usluga informacijskog društva.

[...]

6. Ne dovodeći u pitanje Direktivu 2000/31/EZ i zahtjeve navedenih [navedene] u ovoj glavi, države članice poduzimaju mjere nužne kako bi se osiguralo da za osobe koje ne djeluju na način iz stavka 1., a koje nude javnosti lijekove na prodaju na daljinu putem usluga informacijskog društva i koje djeluju na njihovom državnom području budu predviđene učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće kazne.”

B. *Francusko pravo*

Code de la santé publique (Zakonik o javnom zdravlju)

7 Člankom L-5125-25 određuje se:

„[...]

Ljekarnicima je zabranjeno zaprimati narudžbe lijekova [...] preko uobičajenih posrednika te trgovati prethodno navedenim lijekovima, proizvodima ili

predmetima za koje im je tako poslana narudžba, kao i dostavljati ih na kućne adrese.”

8 Člankom L-5125-26 određuje se:

„Zabranjeno je prodavati bilo kakve lijekove [...] preko društava za komisijsku prodaju, grupacija za nabavu ili ustanova koje posjeduju ili kojima upravljaju osobe koje nemaju neku od diploma, potvrda ili drugih isprava navedenih u članku L. 4221-1.”

3. Stajališta stranaka:

A. *Doctipharma*

- 9 Društvo Doctipharma tvrdi da njegova djelatnost uključuje uspostavljanje i tehničko održavanje zajedničkog sustava namijenjenog ljekarnicima koji im omogućuje da uređuju i koriste svoju internetsku stranicu za elektroničku trgovinu lijekovima koji se izdaju bez recepta, u skladu s odredbama kojima se uređuje internetska prodaja lijekova. Internetska prodaja zdravstvenih proizvoda treba se odvijati isključivo između ljekarnika i internetskih korisnika.
- 10 Društvo Doctipharma osporava zabranu koja mu je izrečena na temelju članaka L. 5125-25 i L. 5125-26 Zakonika o javnom zdravlju. Ono zaključuje da francuski sudovi trebaju tumačiti članak L.5125-25 drugi stavak i članak L.5125-26 Zakonika o javnom zdravlju s obzirom na članak 85.c Direktive o lijekovima za humanu primjenu kako bi se utvrdilo treba li zabranu posredovanja u prodaji lijekova koja proizlazi iz tih članaka primijeniti na njegovu djelatnost za koju ono tvrdi da se odnosi samo na uspostavljanje i tehničko održavanje zajedničkog sustava namijenjenog ljekarnicima koji im omogućuje da uređuju i koriste svoju internetsku stranicu.
- 11 Predlaže da se Sud pita o tumačenju članka 85.c Direktive o lijekovima za humanu primjenu, osobito o tome je li zabrana njegove djelatnosti na temelju članaka L. 5125-25 i L. 5125-26 Zakonika o javnom zdravlju opravdana zaštitom javnog zdravlja u smislu članka 85.c Direktive o lijekovima za humanu primjenu te o tome dopuštaju li se, suprotno tomu, člankom 85.c Direktive o lijekovima za humanu djelatnost „usluge informacijskog društva” koju nudi društvo Doctipharma.
- 12 Društvo Doctipharma naglašava da je riječ o novim pitanjima. Tvrdi da se rješenje utvrđeno u presudi od 20. prosinca 2017., Asociación Profesional Elite Taxi (C-434/15, EU:C:2017:981) temelji na okolnostima svojstvenima tom predmetu i osobito činjenici da bez aplikacije koju je razvio Uber, vozači ne bi mogli pružati usluge prijevoza te da je Uber izvršavao odlučujući utjecaj na uvjete pod kojima ti vozači pružaju uslugu.

- 13 Presuda od 1. listopada 2020., A (Oglašavanje i prodaja lijekova na internetu), C-649/18, EU:C:2020:764, odnosi se na mogućnost isticanja francuskih ograničenja u području oglašavanja prodaje lijekova protiv društva sa sjedištem u drugoj državi članici koja je različita od Francuske, koje ih prodaje francuskim potrošačima na svojim internetskim stranicama te se odnosi na sasvim drukčiju problematiku od one o kojoj je riječ u ovom sporu. Društvo Doctipharma ističe da je ta presuda ipak relevantna za ovaj spor jer se njome utvrđuje da „usluga prodaje lijekova na internetu, poput one u glavnom postupku, može predstavljati uslugu informacijskog društva u smislu članka 2. točke (a) Direktive 2000/31 i, stoga, biti obuhvaćena područjem primjene te direktive kada je riječ o zahtjevima koji se primjenjuju na tu uslugu, a ulaze u ‚područje koordinacije‘ u smislu članka 2. točke (h) navedene direktive” (t. 33.).

B. Pictime

- 14 Društvo Pictime, na čijem je poslužitelju smještena stranica www.doctipharma.fr, zahtijeva da ga se oslobodi optužbi i naloži UDGPO-u snošenje troškova.

C. UDGPO

- 15 UDGPO-ovi zahtjevi proglašeni su nedopuštenima.

4. Ocjena Coura d'appel de Paris (Žalbeni sud u Parizu) koji je uputio zahtjev:

- 16 Spor se odnosi na prodaju na daljinu elektroničkim sredstvima (ili prodaju na internetu) lijekova za humanu primjenu za koje nije obavezan recept (lijekovi koji se izdaju bez recepta).
- 17 U skladu s člankom 85.c Direktive o lijekovima za humanu primjenu, države osiguravaju da se lijekovi nude na prodaju na daljinu putem usluga informacijskog društva kako je utvrđeno Direktivom 98/34. Stavak 2. tog članka omogućuje državama članicama da na svojem državnom području same odrede uvjete, opravdane zaštitom javnog zdravlja, za maloprodaju lijekova na daljinu koji se nude putem usluga informacijskog društva.
- 18 U francuskom Zakoniku o javnom zdravlju u biti se osobama koje nemaju kvalifikaciju ljekarnika zabranjuje da obavljaju posredničku djelatnost između ljekarni i javnosti (članak L. 1525-25 i članak L.1525-26).
- 19 Rješenje iz presude od 20. prosinca 2017., Asociación Profesional Elite Taxi (C-434/15, EU:C:2017:981) na temelju kojeg „stoga valja smatrati da ta usluga posredovanja čini sastavni dio ukupne usluge čiji je glavni element usluga prijevoza i da se stoga ne može kvalificirati kao ‚usluga informacijskog društva‘ u smislu članka 1. točke 2. Direktive 98/34, na koji upućuje članak 2. točka (a) Direktive 2000/31, nego kao ‚usluga na području prijevoza‘ u smislu članka 2.

stavka 2. točke (d) Direktive 2006/123” (t. 40.) ne može se prenijeti na ovaj slučaj. Naime, to je rješenje utvrđeno nakon konkretne analize okolnosti svojstvenih tom predmetu.

- 20 Sud je tako istaknuo „da Uberova usluga posredovanja počiva na odabiru vozača koji se prijevozom ne bave profesionalno i koji se koriste svojim vlastitim vozilom te kojima to društvo stavlja na raspolaganje aplikaciju bez koje, s jedne strane, ti vozači ne bi mogli pružati usluge prijevoza i, s druge strane, osobe koje žele obaviti gradski prijevoz ne bi imale pristup uslugama tih vozača. Povrh toga, Uber ima odlučujući utjecaj na uvjete pod kojima ti vozači pružaju uslugu. U odnosu na potonji navod proizlazi, među ostalim, da Uber putem istoimene aplikacije u najmanju ruku utvrđuje najvišu cijenu vožnje, da to društvo tu cijenu naplaćuje od klijenta prije prosljeđivanja njezina dijela vozaču vozila koji se prijevozom ne bavi profesionalno i da izvršava određenu kontrolu nad kvalitetom vozila i njihovim vozačima te ponašanjem potonjih, koje, ovisno o slučaju, može dovesti do njihova isključivanja” (t. 39.). Ta se obilježja ne odnose na ovaj predmet jer ljekarnici već jesu trgovci lijekovima, a njihova prodaja na daljinu elektroničkim sredstvima samo je proširen oblik te trgovine. Osim toga, društvo Doctipharma nije uključeno u određivanje cijena lijekova koji se prodaju elektroničkim sredstvima. Društvo Doctipharma poriče da rješenje koje predlaže utječe na monopol ljekarnika u prodaji lijekova.
- 21 Presuda od 1. listopada 2020., A (Oglašavanje i prodaja lijekova na internetu), C-649/18, EU:C:2020:764, nije povezana sa sporom jer se odnosi na usklađenost francuskih ograničenja u pogledu oglašavanja lijekova s člankom 85.c Direktive o lijekovima za humanu primjenu.
- 22 Cour de cassation (Kasacijski sud) ukinuo je presudu Coura d’appel de Versailles (Žalbeni sud u Versaillesu) uz obrazloženje da nije izveo zaključke iz vlastitih utvrđenja prema kojima djelatnost društva Doctipharma na njegovoj stranici osobito uključuje povezivanje ljekarnika i kupaca radi prodaje lijekova. Prema mišljenju Coura de cassation (Kasacijski sud), iz toga slijedi da društvo Doctipharma ima ulogu posrednika i da tako sudjeluje u elektroničkoj trgovini lijekovima iako nije ljekarnik, protivno zabranama iz članaka L.5125-25 i L.5125-26 Zakonika o javnom zdravlju.
- 23 Pitanja koja društvo Doctipharma predlaže da se postave Sudu potkrepljuju drukčije tumačenje od onog koje je utvrdio Cour de cassation (Kasacijski sud) u pogledu odredbi članaka L.5125-25 i L.5125-26 Zakonika o javnom zdravlju koje se odnose na zabranu posredovanja i općenitije interveniranje trećih strana u prodaju lijekova za koje se ne izdaje recept, koje proizlazi iz tumačenja članka 85.c Direktive 2011/62/EZ na temelju kojeg se lijekovi koji se izdaju bez recepta trebaju moći javnosti prodavati na daljinu.
- 24 Za rješenje spora potrebno je uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja.

5. Prethodna pitanja:

- 25 Cour d'appel de Paris (Žalbeni sud u Parizu) upućuje sljedeća prethodna pitanja:
- Treba li djelatnost društva Doctipharma koju ono obavlja na stranici *www.doctipharma.fr* i s te stranice, kako je opisana u ovoj presudi, kvalificirati kao „uslugu informacijskog društva” u smislu Direktive 98/34/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. lipnja 1998.?
 - Je li u tom slučaju djelatnost društva Doctipharma koju ono obavlja na stranici *www.doctipharma.fr* i s te stranice, kako je opisana u ovoj presudi, obuhvaćena područjem primjene članka 85.c europske Direktive od 6. studenoga 2001., kako je izmijenjena Direktivom od 8. lipnja 2011.?
 - Treba li članak 85.c Direktive od 6. studenoga 2001., kako je izmijenjena Direktivom od 8. lipnja 2011., tumačiti na način da zabrana, koja proizlazi iz članaka L. 5125-25 i L. 5125-26, djelatnosti društva Doctipharma koju ono obavlja na stranici *www.doctipharma.fr* i s te stranice, kako je opisana u ovoj presudi, predstavlja ograničenje opravdano zaštitom javnog zdravlja?
 - Ako to nije slučaj, treba li članak 85.c Direktive od 6. studenoga 2011., kako je izmijenjena Direktivom od 8. lipnja 2011. tumačiti na način da se njime dopušta djelatnost društva Doctipharma koju ono obavlja na stranici *www.doctipharma.fr* i s te stranice, kako je opisana u ovoj presudi?
 - U tom slučaju, je li zabrana djelatnosti društva Doctipharma, koja proizlazi iz tumačenja koje je Cour de cassation (Kasacijski sud) utvrdio u pogledu članaka L. 5125-25 i L. 5125-26 Zakonika o javnom zdravlju, opravdana zaštitom javnog zdravlja u smislu članka 85.c Direktive od 6. studenoga 2001., kako je izmijenjena Direktivom od 8. lipnja 2011.?
 - Ako to nije slučaj, treba li članak 85.c Direktive od 6. studenoga 2001., kako je izmijenjena Direktivom od 8. lipnja 2011., tumačiti na način da se njime dopušta djelatnost „usluge informacijskog društva” koju nudi društvo Doctipharma?